

BELOKRANJSKA TRIKOTAŽNA INDUSTRIJA — METLIKA

TRIKOTAŽER

LETO III

ŠTEVILKA 12

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI »BETI«, METLIKA

Slovo od starega leta

Ko govorimo o nečem starem, se nam hote ali ne hote porodijo misli, da je to nekaj dotrajanega, preživelega in neuporabnega. Toda vse staro ima v sebi neko preteklost, zgodovino in biografijo. In če je res tako, nas veže dolžnost, da ko se poslavljamo od človeka, živega ali mrtvega bitja, leta, meseca, dneva ali noči, obudimo v spominih in mislih zgodovino, ki jo je nekdo ustvaril ter ocenimo njegove dobre in slabe strani ali njene preteklosti. Tako se v teh dneh poslavljamo od starega leta. Če bi vprašali ljudi sveta, kako so bili zadovoljni s starim letom 1967, bi lahko napisali gore knjig različnih mnenj in ugotovitev. Nekateri bi pisali zelo pohvalno in z nasmeškom na ustih, drugi bi govorili in pripovedovali s solzami v očeh, tretji in ostali bi pa rekli, leto je pač leto, kot vsako drugo. Vse je namreč odvisno, kaj je leto 1967 prineslo raznim narodom v svetu, ali boljše rečeno, kaj so doživeli v preteklem letu.

Vietnamsko ljudstvo bi govorilo o velikih in nečloveških mukah in trpljenju, ki jim ga je prinesla smrtonosna vojna in imperialistična agresija. Pisali bi o človeških žrtvah, ki so padle, da bi bili nekdanj svobodni in neodvisen narod, o velikem številu ranjencev, ki leže v zasilnih bolnišnicah slepi, brez rok in nog, o lačnih in ranjenih nedolžnih otrocih, ki nimajo po zaslugi agresije niti strehe nad glavo in ne vedo, če bodo dočakali jutrišnji dan ali novo leto. Ob vsem tem pa bi sanjali in želeli mir in svobodo, tisto najosnovnejše, kar si žele in pripada vsakemu ljudstvu.

Narodi ZAR in bližnjega vzhoda bi veliko govorili o materialnih in človeških izgubah, ki so jim botrovale enake sile kot v Vietnamu.

Zeleti bi, da se ne bi nikdar več povrnilo to, kar se je dogodilo v letu 1967.

Pretežna večina grškega ljudstva bi se spominjala nekdanje svobode, ki jim jo je odvzela vojska, obenem pa si žele, da bi se povrnili v prejšnje stanje, ko so bili svobodni in živeli v demokratičnih ureditvah države.

Nekatere afriške in azijske države v razvoju bi veliko govorile o neenakopravnosti, zaradi katere morajo trpeti bedo in siromaštvo ter marsikateri nimajo niti skromne hrane, temveč so primorani, čeprav je nekoč hrane na pretek, nekateri umirati od lakote, boleznin in bede.

Nekateri voditelji v ZDA so izražali nezadovoljstvo, ker jim niso uspeli vsi načrti, da bi realizirali svoje vojne načrte in podjarmili ter postavili v odvisnost razne države ali obdržali kolonije. Spili pa bodo kozarček opojne pijače za dejanja, nad katerimi se zgraža svet in nekateri jočejo od bolečin.

Voditelji socialističnega sistema, med katere spada tudi tovariš Tito, pa bi obžalovali, ker jim niso uspeli naporu, da bi preprečili smrtonosno vojno, da bi uspostavili mir na vseh kontinentih sveta in oboroževalno tekmo, pa bodo več ali manj žalostni in razmišljali, kaj še tosríti, da bo svet živel v miru in blagostanju.

Tudi v naši državi bi lahko mnogo govorili o preteklem letu. Ponosno bi lahko rekli, da smo storili vse, kar smo mogli, da bi pomagali tistim, ki jim grenijo življenje drugi. Pomagali smo vietnamskemu in arabskemu ljudstvu, ki so te pomoči najbolj potrebni. Pa tudi na druge nismo pozabili, ki so potrebni takšne ali drugačne pomoči.

V preteklem letu smo imeli tudi doma polno skrb in težav. Od mnogih naših občanov smo se morali žalostnih src posloviti. Leto 1967 nam je iztrgalo iz naše sredine v prometni nesreči podpredsednika ZIS tov. Borisa Kraigherja, umrlo je nekaj herojev: Klanj-

šek, Hribar in drugi. Mnogo jih je izgubilo življenje v prometnih nesrečah, pri delu, potresih itd. Bilo je tudi samomorov in ubojev. To je temna in žalostna zgodovina starega leta, katera nam narekuje več treznosti, preišljenosti in opreznosti. Mogoče bo nekdo rekel, saj ni bilo leto 1967, leto same žalosti in katastrof, res da ne, toda ob takšnih prilikah ne smemo pisati samo o dobrem (ker to je dobro samo po sebi). Spomniti se moramo najtežjega in tistega, kar je bilo hudo in težavno in želimo, da se to ne bo ponavljalo v novem letu.

Narodi Jugoslavije bi o uspehih lahko mnogo govorili in to od Primorske do Djevdjelije. Govorili bi lahko o izgradnji *mednarodnih* cest, železnic, tovarn, bolnišnic, šol, zdravstvenih domov, trgovin itd.

Tudi v naši občini bi lahko naštel uspehe in neuspehe. Največji neuspeh in katastrofa je zabeležena v Lesno-predelovalnem podjetju Suhor, kjer je nevarnost, da sto ljudi tega podjetja ostane brez kruha, dočim so na vseh ostalih področjih doseženi v dobi reforme zelo lepi uspehi. Te uspehe bi bilo odveč na-

štovati, ker so več ali manj znani in vidni, tako na področju tekstilne industrije, kmetijstva, gostinstva, trgovine, šolstva, gozdarstva, prometa in obrtništva.

Tudi v naši gospodarski organizaciji bi za leto 1967 lahko napisali dokaj lepo in bogato zgodovino. Pa ne samo lepe stvari, ki govore o progresiji, napredku in izkušnjah, temveč tudi o slabostih. Važno je, da vemo zdravo presoditi, česa je bilo več. Lahko le rečemo in ugotovimo, da je bilo leto 1967 leto rekonstrukcij, v katerem je prišla v podjetje razna oprema, katera je krič mode in garancija, da bomo v letu 1968 dosegli nove delovne zmage. Te bomo pa lahko dosegli, če se bomo zavedali, da moramo odstraniti določene slabosti, ki smo jih tako ali drugače delali in prepočasi odstranjevali. Torej, naj bo tako ali drugače, staro leto je za nami, v kolikor je bilo slabo in dobro ni treba valiti krivde na njega. Uspehom ali neuspehom smo botrovali sami, njegovo zgodovino smo ustvarili mi in je naša. Skušajmo odstraniti v novem letu to, s čimer nismo bili zadovoljni v starem.

Urednik

Nekaj odgovorov ob koncu leta

Tov. direktor!

Kljub težavam, ki so spremljale podjetje v letu 1967, kaj menite in kaj je po vaše največja pridobitev leta?

Res je, da so naše podjetje v letu 1967 spremljale velike težave. Monolitnost kolektiva je te težave uspešno premagala. Z ozirom na to, da se je kolektiv dinamično spoprijel z dokončno gospodarsko emancipacijo podjetja, uspehi niso izostali. Cetudi nismo zadovoljni s finančnimi rezultati tega časa, moramo biti povsem zadovoljni z dejstvom, da smo se tehnično osamosvojili.

Boljših rezultatov se opravičeno veselimo v letu 1968.

Napačno bi bilo prezreti napore, ki so bili vloženi v izboljšavo kvalitete, saj je očitno, da so se naši izdelki srečali z močno mednarodno konkurenco in uspešno prestali izpit. To vsekakor potrjuje dejstvo, da smo morali celo odklanjati naročila iz več evropskih držav. Zaloge gotovih izdelkov za domače tržišče pa so v okvirju normale, čeprav nam je vsem znano, da stanje na domačem tržišču ni normalno.

Torej največja pridobitev za našo gospodarsko organizacijo je vsekakor to, da so bili naši izdelki na zahtevnem sejmu in domačem tržišču izredno dobro sprejeti in da smo se znašli v planih vseh naših odjemalcev v letu 1968 med prvimi, ki ostanejo dobavitelji tudi v bodoče.

Peter Vujčić

DRAGI SODELAVCI!

Običaj je, da si sodelavci ob vstopu v novo leto prisrčno stisnemo roke in si ob tem zaželimo vse najboljše.

Dovolite mi, da vam po tej poti izrazim nekaj svojih želja. Te so:

— da bi sleherni sodelavec s svojo družino bil deležen v novem letu veliko zdravja in sreče!

— da bi tudi v bodoče ohranili značilno enotnost kolektiva in

— da bi tudi v prihodnjem letu naši narodi v miru gradili svojo bodočnost spričo napetega mednarodnega ozračja!

Ob koncu kličem na zdravje slehernemu sodelavcu in njegovi družini, da bi se jim v letu 1968 izpolnila sleherni želja, ki jim leži na srcu.

Direktor:

Peter Vujčić

Cestitki se pridružujejo še:

delavski svet podjetja, upravni odbor, sveti delovnih enot, sindikalna podružnica, mladinski aktiv, ZK »Beti«.

Ob koncu leta smo obiskali predsednika Občinske skupščine Brežice tov. Vinka Jurkasa ter mu postavili nekaj vprašanj, na katera nam je zelo ljubeznivo odgovoril. Vprašanja se nanašajo na uspehe tekočega leta, probleme, ki se pojavljajo, in mišljenja o našem obratu.

— Tov. predsednik, ali nam lahko za naše bralce poveste, kakšni so bili uspehi letošnjega gospodarskega leta v vaši občini?

V letošnjem letu smo dosegli rezultate s katerimi smo lahko zadovoljni od 1. I. 1967 do 30. IX. 1967.

Mislím, da je dovolj jasno, če povem, da smo letos v primerjavi z lanskim letom imeli realizacijo 116%, celotni dohodek je povečan za 13% a osebni dohodek za 5,7%.

Največji del akumulacije je vložen v modernizacijo in rekonstrukcijo. Posebej moram poudariti asfaltiranje ceste Bizeljsko-Brežice na dolžini 6 km ter 0,5 km asfalta v Skopicah.

Omeniti moramo tudi urejanje trga in drugih manjših objektov. Važna je rekonstrukcija Cateških toplic in modernizacija objektov, kar zahteva turizem in skrb rekonvalescentom. Omeniti moramo izgradnjo olimpijskega bazena, ki ga lahko koristimo za zdravljenje ali za športne prireditve.

Ker je to edini takšen objekt v državi, ki ga lahko koristimo tudi pozimi, upravičeno pričakujemo pozitivne finančne rezultate.

— *Znano nam je, da ne primanjkuje tudi težav, kaj menite o njih na vašem področju?*

Seveda so naši problemi istega značaja s katerimi se srečuje celotno gospodarstvo Slovenije.

Primanjkujejo nam obratna sredstva, pogoji za likvidnost. Poseben problem so prevelike zaloge. Z zmanjšanjem zalog bi bila delno rešena prva dva problema. Znano nam je, da so sedanje zaloge v primerjavi z zalogami v septembru 1966 večje za 16%, kar pa je republiško povprečje.

Poseben problem je nezaposlenost. V letu 1967 smo zaposlili 3% od števila nezaposlenih na koncu leta 1966.

Toda precejšnji del nezaposlenosti je kmečkega porekla. Zato ta problem ni tako pereč, ker je njihovo zaposlovanje bolj koristno kot v industriji.

— *Kaj menite o našem obratu v vaši občini?*

Zelo smo zainteresirani za vaš obrat v Dobovi. S posebno pozornostjo spremljamo uspehe, ki jih dosegate. Zelimo z upravo »BETI« obdržati dobre odnose in pomagati pri širjenju obrata v Dobovi, ker nam ta obrat veliko pomeni, saj rešuje problem nezaposlenosti, zlasti žensko delovno silo.

Z odgovori na zastavljena vprašanja smo zadovoljni in upamo, da bo zaključni račun za leto 1967 pozitiven. Ves kolektiv si želi v letu 1968 večje uspehe pri izvajanju gospodarske reforme.

Franci Kuhar predsednik ObS Novo mesto

Ali bi hoteli povedati za naše bralce, kakšni so bili uspehi v vaši občini?

Glavni uspeh je prav gotovo to, da se je večina naših delovnih organizacij uspela vključiti v reformna prizadevanja in da so razen redkih izjem dosegla vidne rezultate. Tiste pa, ki teh rezultatov niso dosegle, spoznavajo, kje so njihove rešitve.

Znano nam je, da ne primanjkuje težav, kaj menite vi o njih na vašem področju?

Glavna težava, ki ni samo težava našega območja, je prav gotovo nedokončan sistem financiranja šolstva — predvsem srednjega strokovnega šolstva. Na področju gospodarstva pa je največji problem nedograjena

tovarna INIS, ki pa ima realne možnosti ne samo za obstoj, temveč tudi, da se razvije v kombinat za predelavo kremenčevih peskov in pri tem rentabilno posluje.

Kaj menite o našem obratu v vaši občini?

Kljub težavam, ki so spremljale rast obrata BETI v Mirni peči, je kolektiv tega obrata s skupnimi prizadevanji celotne tovarne dosegel vidne rezultate. Mislim pa, da je potrebno težiti za tem, da člani tega delovnega kolektiva v bodoče niso več zadovoljni samo z dejstvom, da so zaposleni, temveč skrbijo za svoj nadaljnji kompleksni razvoj.

*Predsednik Skupščine občine Črnomelj
Anton Dvojmoč*

Ali bi hoteli povedati za naše bralce, kakšni so bili uspehi letošnjega gospodarskega leta v vaši občini?

Končnih podatkov o uspehih poslovanja v letu 1967 še nimamo, vendar že dosedanja podatki kažejo, da bodo delovne organizacije v naši občini uspešno zaključile svoje poslovanje. Pričakujemo, da se bo družbeni bruto proizvod v letu 1967 povečal za približno 16% v primerjavi s preteklim letom. Porast proizvodnje je zabeležen v vseh panogah gospodarstva, največji pa je v industriji, ki je udeležena že s približno 50% v skupnem dohodku. Tudi ukrepi gospodarske reforme niso na področju naše občine povzročili večjih pretresov v gospodarstvu in lahko trdimo, da delovne organizacije sicer z naporji, vendar uspešno premagujejo težave. Povečanje proizvodnje ne temelji na povečanju števila zaposlenih, saj se število zaposlenih v letu 1967 ni bistveno spremenilo, temveč na povečanju produktivnosti in drugih ukrepah, ki jih uvajajo gospodarske organizacije.

Razmeroma uspešno je bilo v letu 1967 tudi vključevanje našega gospodarstva v mednarodno delitev dela. Izvoz se je v primerjavi z lanskim letom povečal za 41% in predstavlja približno 20% celotnega dohodka v občini. Med podjetji, ki se zelo uspešno uveljavljajo na zunanjih tržiščih, moram omeniti podjetje »BELT«, tovarno »ISKRA« Semič, obrat podjetja »BETI« Metlika, lesna industrija »ZORA« Črnomelj in Kmetijska zadruga Črnomelj.

Tudi na področju izvengospodarskih dejavnosti smo letos dosegli določene uspehe. Pri tem moram omeniti izgradnjo nove osnovne šole v Loki, razširitev vodovodnega omrežja, gradnjo novega gasilskega doma in druga komunalna dela kot: ureditev nekaterih ulic in cest.

Znano nam je, da ne primanjkuje tudi težav, kaj menite o njih na vašem področju?

Naša občina spada med gospodarsko manj razvite občine v Sloveniji. Kljub razmeroma velikim uspehom v povojnem obdobju še vedno obstajajo razlike v primerjavi z razvitejšimi področji. Iz tega dejstva izhaja pravzaprav največ problemov, odnosno zaradi tega so

težje rešljivi. Gospodarske organizacije, ki so bile skoraj vse izgrajene po vojni, niso v celoti dograjene in potrebujejo sredstva za lasten razvoj, zato tudi ne morejo nuditi večje pomoči pri reševanju drugih problemov. Med največjimi problemi v naši občini bi navedel naslednje: Nedograjenost gospodarskih organizacij predstavlja problem, zaradi katerega poslujejo te v težjih pogojih. Dograditev in modernizacija gospodarskih organizacij iz lastne akumulacije poteka ob zaostrenih pogojih gospodarjenja v reformi prepočasi; pri iskanju ostalih virov finansiranja pa naše gospodarstvo ne naleteli vedno na razumevanje. Pri tem moramo omeniti, da nekatere — predvsem manjše gospodarske organizacije, nimajo izdelanih dolgoročnih programov razvoja. Tudi pomanjkanje obratnih sredstev predstavlja pri nekaterih gospodarskih organizacijah velik problem.

Nadaljnji problem v občini predstavljajo zelo slabe ceste, zaradi katerih je tudi obisk tujih gostov manjši. Tu mislim predvsem na modernizacijo ceste Crno-

melj—Vinica, ki je za nadaljnji razvoj turistične dejavnosti in prometa velikega pomena.

Na področju komunalne dejavnosti predstavlja največji problem preskrba z vodo, saj več kot polovica občanov še nima primerne pitne vode.

Za reševanje problemov na področju komunalne dejavnosti je Skupščina sprejela program javnih del za razdobje od leta 1967—1971. S tem programom bomo do leta 1971 rešili najnujnejše probleme. Program predvideva dela v skupni vrednosti 13.909,200 N din. Kot vir sredstev za uresničitev programa je poleg sredstev gospodarskih organizacij predviden tudi krajevni samoprispevek, s katerim bodo občani pomagali reševati skupne probleme.

Kaj menite o našem obratu v vaši občini?

Dodatno zaposlovanje delovne sile, predvsem ženske, predstavlja poleg splošnega dviga standarda tudi jačanje ekonomske moči komune. Smatramo, da ima v tem pogledu vaš obrat v naši občini še precejšnje možnosti, občina pa je močno zainteresirana za tozadevne ugodne rešitve. Omeniti moram tudi, da smo zelo zadovoljni z adaptacijo stavbe obrata v Crnomlju, saj je stavba pridobila s tem lepši estetski izgled, delavci pa ugodnejše delovne pogoje. Z dodatnim financiranjem in s predvideno preusmeritvijo obrata v Crnomlju se bodo lahko še izboljšali delovni pogoji in ustvarila nova delovna mesta, to pa je naš cilj, ki ga moramo doseči s skupnimi napor. Skupščina občine Crnomelj se bo prizadevala, da bo obrat dobil potrebna obratna sredstva, s čimer bo omogočena zaposlitev dodatne delovne sile.

Na koncu voščim delavcem podjetja »BETI« srečno novo leto in veliko delovnih uspehov v letu 1968.

Sprejeli smo dva pomembna akta

Centralni delavski svet je na redni seji dne 17. novembra tega leta sprejel dva pomembna akta. Pravilnik o delitvi dohodka in osebnega dohodka in pravilnik o kontroli kvalitete.

Pravilnik o delitvi dohodka in osebnega dohodka je kolektiv spoznal na masovnih sestankih, ki so imeli namen posredovati kolektivu osnutek novega, pravilnika o delitvi. Zato o pravilniku o delitvi samo na kratko. Novi pravilnik o delitvi začne veljati s 1. decembrom tega leta. Njegove poglavitne značilnosti so sledeče:

— Osnova za ugotavljanje mase za delitev po obratih, kot tudi celo po nekaterih delovnih mestih, je stopnja izpolnitve planskih nalog podjetja. Tu gre za izpolnjevanje plana proizvodnje, plana realizacije in plana vezave surovin in nedovršene proizvodnje. Ker je dohodek podjetja odvisen na svojstven način posamezno od gibanja vsakega od naštetih planov, je način nagrajevanja posameznih oddelkov in delovnih mest odvisen od tega, na katero plansko področje posamezni oddelek ali delovno mesto lahko najbolj vpli-

va. Tako je npr. tehnični sektor najbolj odgovoren za to, da se dosega plan proizvodnje, zato se tudi štiri petine osebnega dohodka tega sektorja veže na maso ustvarjene proizvodnje. Nasprotno pa tehnični sektor ne more vplivati na uspešnost prodaje v isti meri. Vpliv na doseganje plana prodaje zaposlenih v tem sektorju je samo posreden. Zato se na izpolnitev plana prodaje osebni dohodek tehničnega osebja veže samo z eno petino mase za OD. Nasprotno je s prodajnim oddelkom,

— Masa sredstev za OD po posameznih oddelkih v upravi se določa po vnaprej določenih razmerjih in je direktno odvisen od dosežene proizvodnje in realizacije. Določa se s procentom in se več ne more povečati mimo ustvarjene proizvodnje in dosežene realizacije.

— Osebni dohodki proizvodnih obratov bodo po novem pravilniku odvisni razen od proizvedenih količin tudi od dosežene kvalitete izdelkov in pa od prihranka ali prekomerne porabe surovin in materialov. Režijski delavci v obratu pa poleg naštetih vidikov še od

kompleksnega izkoriščenja razpoložljivega delovnega časa izdelavnih delavcev.

Vse te novosti v pravilniku o delitvi imajo za cilj izboljšanje uspešnosti poslovanja preko približevanja specifične delovne problematike posameznih delovnih nosilcev delovnih dolžnosti, torej odgovornim za določeno delovno področje. Žal je to nekoliko oster način prisiljevanja k boljšemu delu vsakega posameznika, ker bodo vsaj v začetku uveljavljenja novega pravilnika osebni dohodki verjetno nekoliko padli, vendar pa je to po našem mnenju edini možni način ustvarjanja pogojev za povečanje le-teh. Nikakor ne gre za to, da bi hoteli manjšati razmeroma že tako nizke osebne prejemke. To je namreč postalo nujno pri našem načinu dela. Spremeniti moramo torej način dela, ki naj bi bil v bodoče boljši in bolj efikasen, s tem pa bo obenem omogočeno večje izdvajanje za osebne dohodke.

Drugi važni samoupravni akt, ki ga je delavski svet sprejel na isti seji, je pravilnik o kontroli kvalitete. Na tem tako važnem področju podjetje ni imelo dosedaj nobenega normativnega akta. Delo na pregledovalnih operacijah je bilo zato neenotno in odvisno v največji meri od usposobljenosti in zavesti posameznikov.

S sprejetim pravilnikom o kontroli kvalitete se kontrolna služba organizira v poseben samostojni oddetek, ki poleg medfazne kontrole in kontrole gotovih izdelkov, ki nima več namena samo ugotavljanja kvalitete ampak tudi odkrivati vzroke za njeno gibanje, razširja področja svojega dela tudi na vhodno kontrolo surovin. Namen pravilnika je zagotovitev poboljšanja povprečne kvalitete naše proizvodnje. Da so bila naša pričakovanja v tem pogledu uresničena, kaže dejstvo, da se je kvaliteta naših izdelkov izboljšala že v času poizkusnega obdobja. Pričakujemo pa še boljše efekte tega pravilnika v povezavi z uporabo pravilnika o delitvi. Zavedamo se sicer nekaterih pomanjkljivosti novosprejetega pravilnika o kontroli kvalitete, te pa se lahko kasneje po potrebi odpravijo.

Zmotno bi bilo misliti, da je s sprejetjem dveh novih samoupravnih aktov celotna problematika obravnavanih vprašanj rešena. Ni namreč pravilnik tisti, ki bo delo izvajal, pravilnik jih bo samo sankcioniral. Sankcioniral pa bo naš odnos do dela, uspeh pri delu in končno uspešnost pri delu, bodisi v individualnem ali kolektivnem pogledu. Uspeh pa ne bo izostal, če bodo problemi podjetja naši problemi in če bomo vsak na svojem delovnem mestu naredili vsaj tisto, kar po službeni dolžnosti moramo narediti.

Jože Rajk

V podjetju smo imeli inšpekcijo!

Vedno smo poudarjali važnost varnosti pri delu, vendar se je naletelo večkrat na nedovoljno razumevanje za odstranitev raznih napak, ki povzročajo nevarnost delavcu kakor tudi družbenemu premoženju. Zaradi aktualnosti zadev, ki jih je ugotovil inšpektor objavljamo izvlečke ugotovitev.

Pregled je opravil: Frajo BELAK, republiški inšpektor dela.

Pri pregledu so sodelovali:

Peter VUJCIC, direktor podjetja;

Leon VOGLER, tehnični direktor;

Franc VRVIŠCAR, pomočnik direktorja;

Ignacij ŠTUPAR, varnostni tehnik;

Ivanka MEDVED, zapisnikar.

Poleg navedenih so pri pregledu sodelovali tudi vsi obratovodji obratov. Pregled je bil opravljen v času od 7.—9. 11. 1967. Pri pregledu se je ugotavljalo stanje splošnih aktov, ki obravnavajo varstvo pri delu in stanje varstva pri delu na določenih delovnih mestih pri delu na strojih in napravah v obratih v Dobovi, Mirni peči, Črnomlju in v Metliki. Pregledane so bile navijalnice, pletilnice, čipkarski obrat, barvarna in apretura, krojilnica, šivalnica in pomožni obrati.

Delovna organizacija zaposluje skupaj 1097 oseb, od tega 887 žensk in 52 vajenk oz. vajencev, in sicer:

Dobova 116,

Mirna peč 82,

Črnomelj 172,

Metlika 727.

V podjetju je vpeljeno delo v dveh izmenah in sicer, dopoldanska od 6.—14. ure in popoldanska od 14—22. ure. Podjetje dela skrajšan delovni teden in sicer tako, da imajo zaposleni v mesecu eno soboto prosto. Med delovnim časom imajo delavke 30-minutni odmor.

Delovni prostori v Metliki se nahajajo v novejših objektih ter v glavnem ustrezajo zadevnim proizvodnim namenom. Nekoliko slabše je stanje v obratih v Črnomlju in Mirni peči, ker so to starejši objekti, vendar rekonstruirani tako, da tudi tu ustrezajo. V obratu v Dobovi se pa stroji in naprave nahajajo v bivši stanovanjski hiši, ki za namene industrijske proizvodnje ne ustreza.

Glede sanitarne ureditve tudi v novih prostorih v Metliki zadeva še ni ustrezna, še bolj neustrezna pa je zadevna situacija v ostalih obratih.

Pri pregledu se je lahko ugotovilo, da so v delovni organizaciji storjena velika prizadevanja za napredek proizvodnje, kakor tudi za izboljšanje pogojev dela.

Pri pregledu statuta delovne organizacije je ugotovljeno, da ta ne vsebuje posebnih določb glede varstva pri delu, temveč glede tega le napotuje na pravilnik o varstvu pri delu, poleg tega pa ima še nekaj pomanjkljivih določb, ko govori o nalogah komisije za varstvo pri delu.

Delovni organizaciji se priporoča, da vnese v statut tudi poglavje o varstvu pri delu, ki naj določa poglobljene določbe varstva pri delu. Pri tem se je posluževati že osvojene terminologije na tem področju.

V pravilniku o delovnih razmerjih prav tako ni določb o varstvu pri delu. Ta pravilnik se v tej zvezi dotika le kršitev delovnih dolžnosti zaradi opustitve varstva pri delu. Predlaga se, da se v tem ali v drugem aktu konkretnije določi oz. razmeji opustitve varstva pri delu tako, da bo razvidno katere opustitve varstva pri delu se smatrajo za težje kršitve delovnih dolžnosti in kakšne sankcije so določene za takšne kršitve.

Delovna organizacija ima v pripravi nov osnutek pravilnika o varstvu pri delu. Glede tega se delovno organizacijo opozarja, da tu upošteva vse bistvene elemente, ki jih nakazujejo TZVD in drugi predpisi s področja varstva pri delu ter konkretne potrebe oz. specifičnosti varstva pri delu v organizaciji.

Pravilnik o varstvu pri delu bo moral obsegati organiziranje varstva pri delu, izobraževanje s področja varstva pri delu, varstvo pri delu v posebnih delovnih pogojih, preglede in preizkušanje delovnih priprav in naprav, določbe glede odgovornosti oseb na področju varstva pri delu, ki mora biti točno določena in opredeljena. Določiti je tudi kdo bo skrbel za izvajanje varstva pri delu, za programiranje varstva pri delu v smislu 61. člena TZVD, obveznosti do organov inšpekcije dela itd. V posebnem delu pravilnika ali pa ločeno bodo morali biti zajeti tudi tehnični normativi glede varstva pri delu na določenih delovnih mestih pri strojih in napravah.

V delovni organizaciji sedaj opravlja posle referenta za varstvo pri delu oseba, ki sicer po določbah republiškega zakona o varstvu pri delu nima ustrezne strokovne izobrazbe, vendar ta oseba opravlja svoje naloge uspešno in zelo vestno. O vseh svojih ukrepih izdaja pristojnim osebam ustrezne naloge za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti. O svojem delu v celoti pa tudi vodi izčrpen dnevnik dela, iz katerega je razvidna prizadevnost in skrb te osebe za to področje. Kljub navedenemu se delovno organizacijo opozarja na določbe Republiškega zakona o varstvu pri delu po katerih morajo delovne organizacije v letu 1970 zaposliti na teh delovnih mestih osebe z odgovarjajočo oz. zahtevano strokovno izobrazbo.

Po podatkih delovne organizacije zdravstveno stanje zaposlenih oseb za veliko večino delavcev ni problematično. Le v barvarni sta ugotovljena dva primera lažje zastrupitve in sicer delavcev, ki imajo opravka z anilinom. Tudi v kurilnici je bil ugotovljen en primer za katerega pa še ni ugotovljeno ali so določene težave pri delavcu zaradi prevelike ekspedicije CO ali ne.

Vse zaposlene osebe pri delih kjer imajo opravka z zdravju škodljivimi snovmi se pošiljajo na redne periodične zdravniške preglede. Tudi vprašanje poškodb pri delu v podjetju ni problematično ter se te gibljejo glede pogostnosti nekoliko pod republiškim povprečjem. Glede resnosti pa prav tako.

Pri pregledu so bile ugotovljene določene pomanjkljivosti oz. nepravilnosti s področja varstva pri delu in sicer glede urejanja in vzdrževanja elektro-inštalacij in naprav ter varnostnih naprav na strojih in napravah. Za ugotovljene opustitve varstva pri delu je bila tudi izrečena odgovorni osebi mandatna kazen v znesku 50 N din.

Za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in za izboljšanje varstva pri delu je treba urediti naslednje:

1. Izdelati je treba nov pravilnik o varstvu pri delu po intencijah TZVD in RZVD ter v smislu razgovora o pregledu.

Rok ureditve 30. 12. 1967.

2. Skladno s predpisi o varstvu pri delu je treba izdelati program ukrepov za varstvo pri delu in določiti tudi sredstva in termine za izvedbo programa.

Rok ureditve 30. 12. 1967.

3. V smislu TZVD in RZVD mora delovna organizacija izdelati podroben program — postopek in način kako se bodo zaposleni seznanjali z delovnimi pogoji in nevarnostmi, ki nastopajo v zvezi z delom, nadalje kako se bodo poučevali in vzgajali iz varstva pri delu, kako se bo to znanje preverjalo (vključno vodilni delavci) in kdaj.

Rok ureditve 30. 12. 1967.

4. Pri strojih, ki imajo pomanjkljivo urejene varnostne naprave (sukalni, krožno-pletalni, previjalni, kosmatilni itd.) je treba te naprav urediti tako kot določa pravilnik o splošnih ukrepih in normativih za varstvo pri delu z delovnimi napravami in pripravami (Ur. list SFRJ št. 18/67).

Rok ureditve 30. 12. 1967.

5. Delovna organizacija si mora za novopostavljene stroje in naprave ter prostore pridobiti od strani pooblaščenega strokovnega zavoda ali proizvajalca strojev ateste oz. strokovno osebo o ustreznosti varstvene ureditve objektov in naprav, ki so dane v uporabo.

Rok ureditve 30. 6. 1968.

6. V prostoru suhe apreture je urediti učinkovito ventilacijo, ki bo odvajala škodljive pline od mesta izvora (raztezalni stroj, kalandra).

Rok ureditve 30. I. 1968.

7. Skladišče kemikalij in barvil je treba ločiti od barvne kuhinje, da se tako prepreči vpliv hlapov in par na kemikalije in barvila v omenjenem skladišču.

Rok ureditve 30. 3. 1968.

8. Posvetiti je vso skrb varnemu ravnanju z anilinskimi barvili, kisljinami in drugimi strupenimi snovmi ter pri tem dosledno uporabljati vsa potrebna osebna varnostna sredstva. Takoj po uporabi je treba vse odprtine na embalažah zapreti, da ne pride do izhlapevanj ali do razlitja strupenih snovi.

Rok ureditve takoj.

9. V priročnem skladišču kemikalij je treba podvzeti potrebne ukrepe, da ne bo ozračje nasičeno s škodljivimi hlapi in prahom (ventilacija — zračenje).

Rok ureditve takoj.

10. V prostoru barvarne je urediti učinkovito odvajanje par in hlapov od mesta izvora (aparator).

Rok ureditve 30. 3. 1968.

11. Skladno s predpisi o varstvu pri delu je treba v obratu barvarne obložiti stene z oblogo, ki ne prepušča vlage.

Rok ureditve 30. 6. 1968.

12. Varnostna ureditev centrifuge mora biti skladna z zahtevami pravilnika o varnostnih ukrepih na delu pri kemično-tehnoloških postopkih oz. procesih — da med pogonom ni možno odpiranje pokrova in seganje v odprtino centrifuge (Ur. list FLRJ št. 55/60).

Rok ureditve takoj.

13. Proučiti je treba možnost uvedbe najprimernejše priprave za transport in dvig osnovnih valjev na stroje in vpeljati uporabo take naprave.

Rok ureditve 30. 12. 1968.

14. Opravititi je treba meritve mikroklimatskih pogojev temperature, prahu, pare v delovnih prostorih in na podlagi rezultatov ukrepati za uskladitev stanja z določbami predpisov.

Rok ureditve 30. 3. 1969.

15. Opravititi je treba meritve atmosfere v prostoru, kjer se dela z anilinskimi spojinami in v kotlarni ter na podlagi rezultatov ukrepati.

Rok ureditve 30. 1. 1968.

16. S strani pooblaščenega zavoda je treba opraviti meritve jakosti razsvetljave na delovnih mestih. V kolikor je to predpisano po JUS-u jo je treba vskladiti z določbami JUS-a.

Rok ureditve 30. 1. 1968.

17. Opravititi je treba meritve jakosti ropota. Na podlagi rezultatov pa proučiti najprimernejši način varstva zaposlenih pred škodljivimi vplivi ropota in to varstvo tudi izvajati. Pri novih objektih morajo biti take rešitve vsebovane že v samem projektu.

Rok ureditve 30. 3. 1969.

18. Na brusih za suho brušenje je urediti in vzdrževati varnostne naprave kot to predpisuje splošni pravilnik o varstvu pri delu — člen 141.—147. (Ur. list FLRJ št. 16/47.)

Rok ureditve takoj.

19. Lesena tla okoli peči na trdo gorivo oz. olje je treba obložiti z ognja varno oblogo kot to predpisujejo določbe citiranega splošnega pravilnika.

Rok ureditve takoj.

20. Pri avtogenem varjenju je na jeklenkah obvezno uporabljati suhe varovalke, ki jih je treba redno nadzorovati glede ustreznosti — cevi morajo biti s sponkami z odgovarjajočimi objemkami.

Rok ureditve takoj.

21. Čistočo sten in stropov po delovnih prostorih je treba vzdrževati skladno z določbami citiranega splošnega pravilnika.

Rok ureditve 30. 12. 1967.

22. Pri šivalnih strojih je treba urediti odbijače, ki bodo ščitili zaposlene delavke pred prebodi prstov.

Rok ureditve 30. 3. 1968.

23. Od varilne mize v mehanični delavnici je urediti odgovarjajoče odcepkavanje plinov, ki nastajajo pri varjenju.

Rok ureditve 30. 3. 1968.

24. Luknjasta in poškodovana tla v desni pletilnici I. nadstropja v Dobovi je treba zamenjati z novimi v smislu citiranega splošnega pravilnika.

Rok ureditve 30. 3. 1968.

25. Vratca razdelilnih omaric, ki niso označena, je treba označiti s konvencionalnim znakom za nizko napetost. Tokokrogi varovalk morajo biti označeni, prav tako mora biti označena nominalna jakost toka varovalk. Ključne razdelilnih omaric lahko hranijo samo odgovorne osebe, omarice pa mora biti vselej zaklenjene.

Rok ureditve takoj.

26. Pomanjkljivo urejeni električni priključki oz. zaščitne cevi proti mehanskim okvaram morajo biti čvrsto uvedeni v priključna ohišja ter dobro zatesnjeni proti vdoru prahu. Navadne vtičnice je zamenjati z zaščitnimi. Na kovinskih ohišjih motorjev, poteznih svetilk in drugod je preveriti ustreznost zaščite proti nevarni napetosti dotika električnega toka, kjer ta še ni izvedena je to treba predpisano urediti.

Rok ureditve takoj.

27. Opravititi je treba meritve, s katerim bo dokazano ali je izbrani sistem varovanja pred napetostjo električnega toka varen. V nasprotnem primeru je treba sistem varovanja vskladiti z zahtevami varstva.

Rok ureditve 30. 3. 1968.

28. Pri urejanju elektro-inštalacij je treba dosledno upoštevati varnostno ureditev kot to določajo tehnični predpisi za izvajanje elektro-inštalacij v zgradbah v smislu pravilnika o tehniških ukrepih in pogojih za napeljevanje elektro-energetskih inštalacij v stavbah (Ur. list SFRJ št. 43/65).

Rok ureditve takoj.

29. Sanitarne prostore in naprave je treba urediti skladno z določbami pravilnika o splošnih ukrepih in normativih varstva pri delu za gradbene objekte namenjene za delovne in pomožne prostore (Ur. list SFRJ št. 27/67).

Rok ureditve 30. 12. 1969.

Opomin na nevarnost požara!

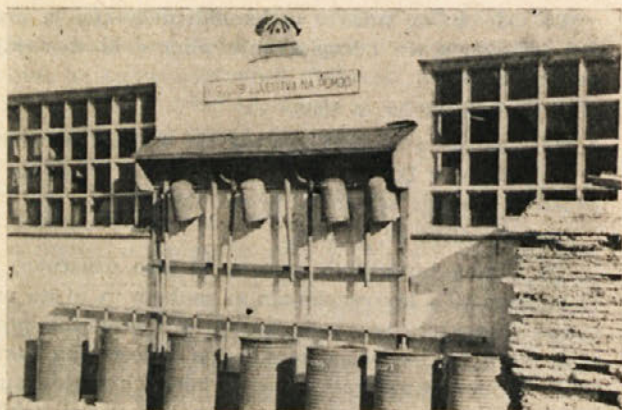
Nam, ki se štejemo v skupnost kolektiva »BETI« Metlika, narekuje dolžnost, čim večje skrbi za izvajanje službe požarne varnosti.

V bodrilo in opomin naj nam bo požar, ki je pred kratkim bil v Tovarni sintetičnega materiala v Karlovcu. Veliko prizadevanja in truda je bilo treba, da je požrtvovalnim gasilskim enotam uspelo razbohoteni požar omejit in uničiti, da je pretežni del tovarniškega poslopja ostal nepoškodovan, je velika zasluga vrlih prostovoljnih gasilcev iz Karlovca in okolice.

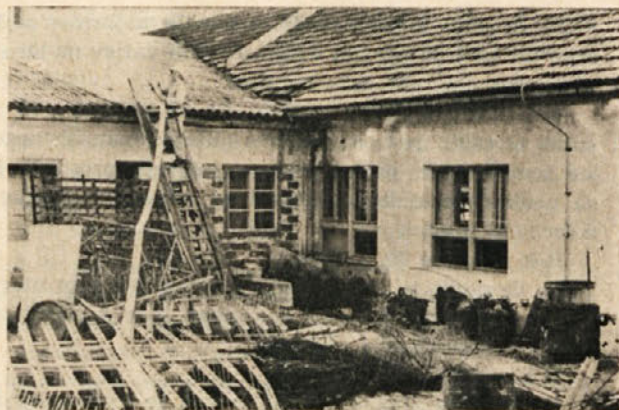
Za vse primere požarne nesreče mora biti tudi v našem podjetju vsestransko dobro izvežbana gasilska

desetina. Ta mora biti kos nalogam za vse stopnje požarne varnosti, v številnih posameznih oddelkih obrata, ki so dokaj različni ter vedno v čuječnosti in pripravljenosti.

Požari groze z uničenjem vsega, kar so storile marljive roke tisočih delavcev. Zato je vsepovsod nujno potrebna pazljivost in skrb, da ne pride do eksplozije jeklenk, vžiga vnetljivih in strupenih tekočin itd. Nič manj niso nevarne električne naprave in elektrovodji, ki so pod napetostjo. Pa tudi udari strele prizadevajo mnogo požarnih nesreč, če ni strelvodno omrežje pravilno oskrbovano in pogosto kontrolirano. Poleg vseh

Slika 1

Slika 3

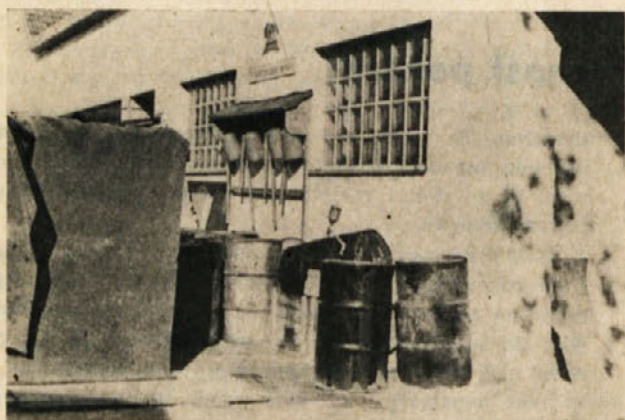
groženj je nepreviden »kadilec« čisto vzrok in največji sovražnik družbene imovine. Zato morajo gasilske enote nenehno in redno preverjati požarno preventivno varnost ter podvzemati vse potrebne ukrepe za preprečitev nastajanja in širjenja požara.

Za taktične nastope gasilskih enot je potrebno imeti v pripravi gasilsko orodje in vodo. Odprte dostope do vodovodnih in stenskih hidrantov ter v obratnih prostorih dovoljnega števila pravilno razmeščenih gasilskih aparatov. Kadar preti nevarnost strešnim konstrukcijam, so prav tako dragocene prve minute, zato morajo biti vsi dostopi do ostrešij prosti vseh navlak in za take primere tudi razstavljene lestve.

Le poglejmo sliko, ki nam predstavlja gasilski požrdrav »V službi ljudstva na pomoč!« in primerno gasilsko orodje, posode z vodo in peskom ter priročno gasilsko lestev (slika 1).

Kaj napravijo brezbrizni sodelavci, ki na drugem mestu ne vidijo gasilskega znaka in ne čitajo »Čuvajmo družbeno imovino«, ampak hote ali nehote omejujejo udarnost gasilcem za slučaj nesrečne potrebe, ker ne morejo hitro do potrebnega orodja. Tako ne glase predpisi požarne preventive, niti ljubezen do bližnjega in družbene imovine, ki zahteva spoštovanje do zakonitih predpisov požarno varnostne službe (slika 2).

Nerednost dokazuje dejansko onemogočen hiter dostop požrtvovalnega gasilca — operativca na ostrešje. Gasilska steza do rdeče lestve, ki je stalno nameščena v preventivne požarne svrhe je z razmetanim železno-

Slika 2

klinastim materialom docela založena po lahkomišelnosti odgovornih činiteljev, ki menijo, češ, saj železo ne bo gorelo (slika 3).

Vse to dokazuje, da je potrebno nenehno izobraževanje kolektiva, kakor o varnosti pri delu, tako tudi o varnosti pred požarom o organizacijskih pripravah za taktične napade, če hočemo, da ne pride do požara ali ga pa hitro omejiti in uspešno likvidirati.

Zato po čl. 13. Temeljnega zakona o varstvu pred požarom (Ur. list FLRJ št. 170/56) narekuje osnovne dolžnosti odgovornih oseb, to je današnjih organov delavskega samoupravljanja v družbenem gospodarstvu. Toda žal, da se večina odgovornih oseb ne zaveda svojih dolžnosti, ki iz citiranega zakona izvirajo.

Zakaj nihče ne vpraša, če v tišini izginja gasilska zavest gasilske prostovoljne organizacije v »Beti«? Res je, da se je v letu 1957 ustanovljeno gasilsko društvo krepko v duhu humanosti razvijalo, za gasilsko delo in pomoč bližnjemu v nesreči.

Pa tudi ženska desetina, ki je prednjačila v občinski gasilski zvezi, ker so marljive in disciplinirane gasilke pridno vadile za okrajni nastop in dosegle na tekmovanju III. mesto Dolenjske gasilske zveze v Novem mestu.

Ali ni bila to že utrjena pot za nadaljnji razvoj tako organiziranega ind. gasilskega društva »BETI«. Zato je tudi danes dana naloga gasilskim funkcionarjem v »Beti«, da posvetijo vso skrb okrepitvi novega poleta s pridobitvijo članstva in mladine v gasilske vrste, za novo usmerjanje službe požarnega varstva v podjetju. Z nalogo, da pomagajo odgovornim funkcionarjem izvrševati dolžnosti, ki jih predpisuje zakon o varstvu pred požarom.

Organizacijska popustljivost v gasilskih organizacijah »BETI« presega možnosti dela enega samega obratnega gasilca, da bi zmožel toliko kolikor je potrebno in dolžnost v skupni moči doseči.

Zato je za odstranjevanje pomanjkljivosti v varstvu pri delu in požarni varnosti določena komisija, ki je opora funkcionarjem in organom delavskega samoupravljanja, od katere upamo pričakujemo, da bo s svojimi nasveti in energično besedo posegla tudi v vrsto funkcionarjev prostovoljnega ind. gasilskega društva v »BETI« in jih prebudila, da izvrše zaupane in prevzete gasilske dolžnosti in prizadevanja za čim boljšo požarno varnost.

Stupar Ignac

Povzetek iz dela organov samoupravljanja v letu 1967

Delo samoupravnih organov v letu 1967 je bilo dosti težavnejše od preteklih let, kajti reforma, ki nas v preteklih letih ni toliko prizadela, letos tudi nam ni prizanesla. Vpliv reforme se največ odraža na celotnem dohodku podjetja. Samoupravni organi so bili zato prisiljeni gledati na vsak dinar in dobro pretehtati vsak predlog pred sprejetjem sklepa.

Delavski svet se je v letošnjem letu sestal 12-krat, Upravni odbor pa celo 15-krat, sveti delovnih enot pa so se sestavljali po potrebi.

Na svojih sejah je delavski svet obravnaval in sklepal predvsem o sledečem:

— pri splošni gospodarski banki v Novem mestu se najame kredit za stalna obratna sredstva v višini 100 milijonov S dinarjev, prav tako za občasna obratna sredstva v višini 150 milijonov S din in sicer pri splošni gospodarski banki v Ljubljani,

— za financiranje strokovnega šolstva v letu 1967 se določi 1% od bruto osebnih dohodkov zaposlenih delavcev na področju Metlike, Crnomlja, Novega mesta in Brežic,

— Zvezi združenj borcev Metlika se odobri izplačilo 500 N din, za izdajo zbornika v počastitev 15. belokranjske brigade,

— spremeni se plačevanje kilometrine in sicer: za trgovske potnike 0,60 N din, za ostale sodelavce 0,65 + 0,05 N din za sopotnike,

— potrdi se prodajna cena v višini 10.600.000 S din za stanovanjsko hišo v Bočki,

— potrdi in sprejme se Pravilnik o kreditiranju stanovanjske izgradnje in oddajanju stanovanj v uporabo,

— najame se inozemski kredit za nakup nove opreme v višini 300.000 DM,

— pri splošni gospodarski banki v Ljubljani se najame kredit v vrednosti 100.000.— \$ za nakup surovin,

— odobri se praksa v inozemstvu za ca. dni sodelavcem: Barbič Francu, Bevc Antonu, Mitevski Draganu in Petrušič Jožetu,

— pri Dolenjski banki in hranilnici se oročijo sredstva v višini 200 milijonov S din,

— kolektivno nezgodno zavarovanje delavcev se podaljša do konca leta 1967,

— v sklad vodne skupnosti Dolenjske se prispeva 14 milijonov S din,

— za novega predsednika delavskega sveta je bil izvoljen Jurij Matekovič, za njegovega namestnika pa Vraničar Anton,

— nanovo je bil izvoljen upravni odbor podjetja in komisije delavskega sveta,

— sprejet je bil sklep za gradnjo počitniškega doma,

— sklene se pogodba z odvetniško pisarno v Ljubljani, ki se obvezuje, da nas bo zastopala pred sodi-

ščem in drugimi državnimi organi, pomagala sestavljati samoupravne akte ter dajala ustne in pismene pravne nasvete,

— odobri se Ivanu Brodarič, Ivanu Malešič in Egger Srečku 10-dnevna praksa v inozemstvu,

— potrdijo se pogodbe med izvajalcem in investitorjem v znesku 375.000,00 N din za izgradnjo počitniškega doma v Seči pri Portorožu,

— pri Dolenjski banki in hranilnici se najame kredit v vrednosti 50 milijonov S din, za nabavo osnovnih sredstev,

— potrdi se predlog prodajnega sektorja, da se prodaja po nižjih cenah in višjih rabatih za določene artikle,

— izplača se nadomestilo za K-15 v višini 150,00 N din za posameznega člana kolektiva,

— v sklad prizadetim po toči v občini Metlika se odobri 4.000,00 N din,

— prizadetim ljudem imperialistične agresije v ZAR se odobri denarna pomoč v višini 500,00 N din,

— reklamira se kaširna naprava v vrednosti 1000 \$,

— sprejeli smo pravilnik o kontroli kvalitete,

— sprejeli smo korekturo pravilnika o delitvi dohodka in osebnega dohodka,

— artiklom, po katerih ni bilo povpraševanja oziroma katerih cene so bile visoke se zniža cena od 20—50%.

UO pa je v glavnem odločal o naslednjem:

— 25 članom našega kolektiva se odobri kredit za izgradnjo stanovanjskih hiš v višini 16.100.000 S din in dvema članoma izven kolektiva v višini 2.400.000 S din,

— na novo je bilo odprtih več delovnih mest,

— odobri se nakup opreme za transformatorsko postajo v znesku 3.586.000 S din,

— spremeni se način plačevanja osebnih dohodkov soferjem,

— odobral in razpravljal je o zastojnih urah, ki so nastale v posameznih proizvodnih enotah,

— odobri se vsakomesečno izplačilo za tovarniški list »TRIKOTAZER« v znesku 134.000 S din,

— odobri se nakup kopirnega stroja za vzorce v višini 462 \$.

— potrdijo se norme, ki jih je predlagal tehnični sektor.

Delavski svet je obravnaval še več drugih zadev iz svoje pristojnosti, posebej pa kot instančni organ ugovore delavcev na razne odločbe. Delo obeh organov upravljanja podjetja je bilo zelo plodno in je garant za še plodnejše delo v prihodnje.

Probleme, ki so imeli značaj le posameznih delovnih enot ali obratov so obravnavali delavski sveti delovnih enot, ki so popolnoma opravičili svoj obstoj. Ti so sprejemali delavce na delo, sklepali o odpustih z dela, izrekli ukrepe zaradi kršitve delovnih dolžnosti,

premeščali delavce, določali začetne osnove osebnih dohodkov svojim delavcem, obravnavali in sklepali o zmanjšanju zastojev in boljši organizaciji dela, obravnavali mesečne rezultate proizvodnje in sredstev za OD ter določevali stopnjo ustvarjene mase sredstev od OD, ki se vložijo v rezervni sklad osebnih dohodkov. Sklepali so o uporabi dela sredstev rezervnega fonda

sredstev delovne enote, obravnavali delovni red v enoti, sprejemali načrte koriščenja rednih letnih dopustov, predlagali ustanovitev ali ukinitve delovnih mest v enoti, obravnavali problematiko varstva pri delu v enoti in predlagali ukrepe itd.

Sveti delovnih enot so se sestajali najmanj enkrat mesečno, njihovo delo je bilo izredno samostojno.

Moj prvi vtis ob prihodu v „BETI“

Na prošnjo uredniškega odbora, da povem nekaj o svojih prvih vtisih ob nastopu službe, bom napisala par vrstic.

Vsako ve, da nastane v življenju človeka z nastopom službe, prelomnica. Del življenja je zaključen, začne pa se popolnoma novo obdobje. Način življenja se s tem menja, prav tako kot okolje in ljudje.

Ob prihodu v tovarno sem se spraševala, kako neki bom sprejeta? Saj ni znano, da se v marsikaterem podjetju branijo mladega šolanega kadra.

Prijazen sprejem pri tov. direktorju je razpršil moje dvome. Vedela sem, da je vodstvo podjetja zadovoljno, če lahko zaposli v svoji tovarni mlade šolane ljudi.

Posebno me je razveselilo dejstvo, da je bilo poskrbljeno tudi za moje stanovanje. Iz tega sklepam, da se je na moj prihod računalo, in da so mislili o tem že pred mojim nastopom službe.

Prvi dan službe sta me tov. direktor in tov. pomočnik direktorja seznanila z mojim delovnim programom v času pripravniškega staža. Imela sem vtis, da vodstvo tovarne želi, da se do podrobnosti seznanim s tehnološkim procesom.

Iz tega se da logično sklepati, da si žele dobrega strokovnjaka, ki ima poleg svojega teoretičnega znanja

tudi praktične izkušnje. Tako zaupanje in interes za mladi kader je prav gotovo pohvale vreden.

Razveseljivo je tudi to, da se moje delo v praksi spremlja. Posebno še, ker se zanj zanima tov. direktor osebno, ki kljub temu, da je močno obremenjen z vsem drugim delom, najde čas, da se pogovori z mano, kaj delam, oz. kakšna so moja zapažanja.

Ze pri prvem ogledu tovarne sem opazila, da tovarna ni bila zgrajena enotno, pač pa se je počasi dograjevala. Tako so nekateri prostori novejši in nekoliko bolj odgovarjajo svojemu namenu kot drugi.

V pletilnici in snovalnici je npr. slaba osvetlitev, klimatizacija, stiska s prostorom itd. Kljub določenim pomanjkljivostim glede prostorov, pa je dosežena kvaliteta blaga dobra. Strojni park je dober in opaziti je, da se vložijo dosti kapitala v nabavo novih modernih strojev.

Dobro je tudi to, da je tovarni priključen obrat družbene prehrane. Tu lahko delavci dobe tople malice in kosila. Saj je splošno znano, kako pereč je v današnjem času ravno problem družbene prehrane.

Kolektiv tovarne je precej številen, zaposlenih je tudi nekaj strokovnjakov in upam, da se bom v tem kolektivu dobro vživela ter da bom uspešno opravljala zadane naloge.

Karlina inž. Šolen

V vetru plapola na tisoče zastav

Ob pogledu na Metliko, ki je danes odeta v cvetje in zastave, mi misli pohitijo nekam daleč, daleč v dežele, ki jih ne bo nikoli videlo moje oko.

Spominjam se pripovedovanja staršev, iz časopisov, povzetkov iz grozljivih nečloveških prizorih v vojnih filmih, televizijskih oddajah... Ali je mogoče storiti in ponavljati v nedogled zločin za zločinom nad tem podjarmljenim ljudstvom? Ne, ne bom razumela želje in hotenja kapitalističnih držav in njih voditeljev, ker sem še premlada in ne morem dojeti te tako boleče resnice, ki jo prinaša vojna. Toda čemu si to človeštvo želi bogastva, ne v sebi, temveč izven svoje osebnosti?

Ne želi samo denarnega bogastva, želi še nekaj več. Zahteva več, nekaj bolj dragocenega, kot pa je vse bogastvo širom tega lepega sveta — zahteva in uničuje nešteto človeških življenj. Ali ni na vsej zemeljski obli dovolj prostora za mirno spočetje novih bitij, njihovo

življenj in mirno smrt? Ali ni dovolj kruha na tem svetu za milijone in milijone novih ljudi? Je, a na svetu žive tudi ljudje, ki niso zadovoljni samo s tem, ker žive v izobilju in ne čutijo ječanja tisočerih človeških src pod njegovo peto potujčevanja in ne uživajo v miru in niso srečni, če je srečen njihov prijatelj.

Jugoslovanski narodi živimo v svobodi, priborile so jo partizanske čete, živimo v svetu, katerega so si borci predstavljali tako neverjetno blizu na nočnih pohodih, v bitkah, juriših, a svoboda je bila za njih vendarle daleč, zelo daleč. Prišla je počasi, s toplimi svetlimi žarki majskega jutra, prišla po smrti tolikih rodoljubov, po preliti krvi iz neštetihih mladih in nedolžnih src, prišla za nas, da živimo v svobodi, sreči in veselju.

Dolgo v noč so šle kolone partizanov v smrt proti tujcu in domačim izdajalcem, na stotine naših ljudi

je bilo v pregnanstvu, da smo mi sedaj srečni. Zavedamo se, kako dragocena je naša svoboda in zato tudi sočustvujemo z ubogim ljudstvom v Vietnamu in mu želimo čimprejšnjo osvoboditev.

Danes, na praznik republike, pa je prav, da se spominjamo padlih svojcev in vseh tistih, ki so darovali svoja življenja za lepšo bodočnost.

V časopisu sem nedavno zasledila članek o padli mladi partizanki, ki je pred smrtjo izročila ročno uro prijateljici z besedami: »Ko svoboda zasiže v naši deželi, jo izroči moji dobri materi.« Umrla je, a ročna ura je počivala pri prijateljici vse do nedavnega, ko je le ta našla njeno mater. Izročila ji je uro z besedami, katere je v zadnjih, skopo odmerjenih trenutkih življenja, izrekla njena hčerka. Kakor tiktakanje hčerkinega srca, se zdi materi, ko neutrudno hitijo urini kazalci in naznanjajo novo uro in nov dan.

Vedno si v mislih ohranimo lik človeka, ki nam je pomenil mnogo, pa čeprav ne zapusti drugačnega spomina, kot so besede. Tudi besede te spominjajo na preteklost, ki je v takem primeru boleča.

V počastitev praznika občine in rojstva naše nove Jugoslavije smo tudi članice dramskega krožka »Poklicne šole »BETI« pripravile skromen program in z njim nastopile v soboto 25. XI. 1967 v prostorih TVD Partizan v Metliki. Z istim programom pa smo nastopile tudi v nedeljo 26. XI. 1967 v prosvetnem domu na Suhorju. Prirediteljem te proslave se zahvaljujemo za prisrčen sprejem in tople besede ter preživeti večer v krogu novih prijateljev, na katere nas bo vezal vedno le lep spomin.

Vse lepo je spet za nami, treba se je spet lotiti resnega dela, saj se bliža druga redovalna konferenca in zato res ni več časa za taka množična razvedrila.

Danica Zupančič

Novosti iz Metlike

V Metliko sem prišel januarja 1965. Že prvo srečanje z Metliko me je močno navdušilo. Hribi so bili pokriti s snegom. Ob progi Metlika—Novo mesto pa so šumele breze. Pomislil sem, da ima Bela krajina takšno ime zaradi belih brez. Vožnja z vlakom od Novega mesta do Metlike, ki je trajala uro in pol, se mi ni zdela predolga. Nič čudnega, saj sem bil močno navdušen nad pokrajino, po kateri sem se peljal.

Zvedel sem, da se do Novega mesta lahko pride tudi z avtobusom. Ko sem izstopil iz vlaka in se od postaje napotil proti tovarni »BETI«, sem srečal množico ljudi, krav in volov. Povedali so mi, da je v Metliki vsak prvi torek v mesecu sejem.

Ko sem se v tovarni pogovoril za službo, sem si ogledal mesto. Všeč so mi bile asfaltirane in čiste ulice, lepo vzdrževane hiše, čeden novi hotel »BELA KRAJINA« in predvsem mir, ki se mi je zdel kot nekakšna posebnost tega majhnega mesta.

Sedaj se že bliža konec l. 1967. Metlika je v teh treh letih močno spremenila svojo podobo. Zgrajena je bila nova, moderno opremljena šola. Dograjena je vinska klet, ki bo močno pospešila ponovni razvoj vinogradništva v Beli krajini. Asfaltirani so prvi kilometri ceste, ki pelje na gostišče Vinomer. Odprte so nove trgovine »Merkator«, »KRANJC« idr. Gradnja samopostrežne trgovine gre h koncu. Sezidana sta dva stanovanjska

Pogled na nedograjeno naselje

bloka z opremljenimi stanovanji in centralno kurjavo. Gradnja tretjega bloka hitro napreduje. Družinske hišice pa rastejo kot gobe po dežju. Asfaltirana je cesta do Kolpe. Zgrajen je bife na kopališču. Servis za avtomobile pa že obratuje.

Zdi se mi, da je vse to narejeno čez noč, da Metlika dobiva obrise pravega mesta in da postaja novi center Bele krajine.

Milošević Slavoljub

Malo za šalo – malo zares

AKO, KO in CE rečemo, kadar nalog za delo dobimo.

BO, BO, pravimo kupcu, kadar izdobavo urgira.

CE BI IMEL? rečemo, kadar o povišanju dohodka govorimo.

CENA, CENA? rečemo kadar naročila sprejemamo.

DOBER JE, ZELO JE DOBER, rečemo, kadar komu postavko določamo.

FUJ GA BODI, rečemo, kadar direktor koga brez dela zaloti.

GA, BOME GA, pravimo, kadar nam rečejo, da ga radi pijemo.

HA, HA, HA, iz sebe spravimo, kadar nam šef ma-
sten vic pove.

I TO NI NIC, rečemo, kadar zagledamo izdelek naše
konkurence.

JOJ, DA MORE BITI TAKO NESRAMEN, rečemo,
če nas je kdo na seji kritiziral.

KAJ, TAKŠNA PLAČA, SAJ NIC NE DELA! re-
čemo, ko zagledamo izplačilno listo svojega sodelavca
v njegovi odsotnosti.

LEP, ZELO LEP MODEL JE TO, rečemo, kadar
nove modele sprejemamo.

MENI, JE ČISTO VSEENO, SAJ NISEM NIC KRIV,
rečemo, kadar nam ne-dejavnost očitajo.

NE GRE, PA NE GRE, rečemo, kadar je treba kaj
novega narediti.

O, BOG GA NIMA RAD, rečemo, kadar koga na
parijskih sestankih (ki jih skoraj ni — menda niso
potrebni) zaradi ne-dejavnosti obravnavajo.

PETEK, PETEK, JE RES NAJDALJSI DAN, pravijo
tisti, ki ob sobotah ne delajo.

REBRO JE ADAM ŽRTVOVAL ZA SVOJO IZ-
VOLJENKO EVO, JAZ PA SVOBODO, pravi mlado
poročeni mož, kadar mu žena prepove v gostilno.

SAJ NI RES! rečemo, kadar nam podrejeni kaj ugo-
varjajo.

TAKO, TAKO, pravimo, kadar kdo prizna svoje
napake (žal je takih zelo malo).

UH, rečemo, kadar opravimo delo, ki bi ga moral
naš sodelavec, pa ga ni, ker se je srečno zmazal.

VIŠJA SILA, pravimo, kadar na sestankih obravna-
vamo zastojne ure.

ZAKAJ PA JAZ, ZAKAJ NE ON? rečemo, kadar
kakšno nalogo dobimo.

ZE, ZE, AMPAK, rečemo, kadar se z idejami svojih
sodelavcev ne strinjamo.

Nagradna križanka

VODORAVNO

1. kazalni zaimsek, 3. geometrijska oblika, 10. španski
bikoborec, 17. peta črka abecede, 18. peta črka abecede,
19. z merjenjem določena višina kake točke, 20. prva
črka abecede, 21. srbsko ime za državo na srednjem
vzhodu, 22. deseta črka abecede, 23. moško ime, 24. ob-
lika v kakršni se pletivo uskladišči (množina), 25. šesta
črka abecede, 26. pojav zaradi katerega se spreminja
vidljivost lune, 27. kraj v Črni gori, 28. svojilni zaimsek,
29. znak za jod, 30. vesela skladba v kateri se glavna
tema večkrat ponavlja, 31. znak za kisik, 32. moško ime,
33. znak za kisik, 34. najbolj priljubljeno drevo pred
gostilno, 35. prislov, 36. naša denarna enota, 38. Odi-
sejeva domovina, 40. vrsta kreme, 41. prva črka abe-
cede, 42. števniki, 43. nadležna žuželka — nosilec ma-
larije, 44. tovarna nalivnih peres, 45. znak za dušik,
46. osnovna mera, 47. prva črka abecede, 48. nerabljen,
49. znak za natrij, 50. pokrit hodnik na železniški po-
staji, 51. nasprotno od črno, 52. obetanje, 53. 21. črka
abecede, 54. preplah, 55. 14. črka abecede, 56. Jugoslo-
vansko letalstvo, 57. prva črka abecede, 58. srbska jed,
59. pevec zabavne glasbe pri RTV Ljubljana, 60. znak
zakali j, 61. rimski bog ljubezni, 62. 18. črka abecede,
63. žensko ime, 64. prva črka abecede, 65. prva črka
abecede, 66. mesec v letu, 67. veliko ptic na kupu, 68.
eden od iglavcev, 69. 18. črka abecede, 70. poziv, 71. 13.
črka abecede, 72. prislov, 73. znak za kisik, 74. skica,
risba, shema, 75. kapljica (množina), 76. korenček, 77.

dušik, 78. rumena barva, 79. 18. črka abecede, 80. turški
zemljiški gospodar, 81. znak za kalij, 82. ploskovna mera,
83. 21. črka abecede, 84. neuporablano, 85. kolec, količ,
86. kakor, 87. 21. črka abecede, 88. ovitek, 89. 21. črka
abecede, 90. znak za kisik, 91. kateri, 92. 8. črka abe-
cede, 93. kradljivec, 94. 21. črka abecede, 95. naša reka,
96. prva črka abecede, 97. šolski inventar, deska (mno-
žina), 98. 19., 18., 17. in 5. črka abecede, 99. okrajec,
okrajevina, 100. zdravilna kislina, 101. 21. črka abe-
cede, 102. tista, ki ne more govoriti, 103. začetek abecede,
104. v sestavi pomeni nov, 105. Verdijeva opera, 106.
obedovanje, obrok hrane, 107. znak za žveplo, 108. srbsko
moško ime, 109. 5. črka abecede, 110. čista teža, 111.
znak za kisik, 112. 13. črka abecede, 113. slonov zob
(množina), 114. moško ime (srbsko), 115. 14. črka abe-
cede, 116. 18. črka abecede, 117. navedek, 118. 21. črka
abecede, 119. del glave (množina), 120. 10 črka abecede,
121. ribje jajčece, 122. ki ima igle, 123. solmizacijska
nota, 124. nasprotno od noter, 125. znak za dušik, 126.
naval, 127. 21. črka abecede, 128. svetilka, 129. 6. črka
abecede, 130. prikrit, 131. znoj, 132. tekstilna rastlina,
133. znak za dušik, 134. del obleke, 135. 23. črka abe-
cede, 136. muza gledališča, 137. primorsko mesto (Istra),
138. s petjem se ukvarjati, 139. očakar, 140. znak za
kalij, 141. vrsta pletiva (napol svileni tkanina), 142.
znak za dušik, 143. ocet, 144. namočen, 145. Cerar, 146.
malik, 147. 13. črka abecede, 148. otok v Egejskem
morju, 149. znak za žveplo, 150. znak za žveplo, 151.
spojna elementa bor, 152. pralno sredstvo, 153. arabski
žrebec, 154. soudeleženelec, osigralec, 155. 18. črka abe-
cede, 156. naše mesto, 157. 5. črka abecede, 158. egip-
tovski bog.

NAVPIČNO

1. mera za težo, 2. oče, 3. 17. črka abecede, 4. človek
dobrega vedenja, 5. poklic v težki industriji, 6. naša
reka, 7. jez, nasip, 8. osebni zaimsek, 9. znak za dušik,
10. 14. črka abecede, 11. prva in 14. črka abecede, 12. že-
lezniška proga, 13. ena rastlina, 14. italijanski pesnik,
15. ime naše kombineže, 16. 18. črka abecede, 17.
darilo, 18. notranja stran roke, 19. snežna krogla, 20.
prva črka abecede, 22. naelektreni delci, 24. druga črka
abecede, 25. števniki, 26. razstrelilno orožje, 27. reka v
Srbiji, 28. pralno sredstvo, 29. močan, 31. okrog, na-
okrog, 33. ovojnica, ovojček, 34. tista, ki ni pridna, 35.
neumnež, nor človek, 36. največji slovenski dnevnik,
37. uporabljanje, 39. vpiši ATARM, 41. velika lepa
veža, 43. sovjetski šahovski velemejster, 44. pojav na
razburkani vodi, 45. tista, ki ne more govoriti, 47.
hrvaška ilustrirana revija, borišče, 50. npravno strog
človek, 51. infinitiv glagola si, je itd., 53. ne ostro, 55.
večkrat, 58. nočni lokal, naša luka, 59. težaven, 60. zbor,
prostor v cerkvi, 62. največji dosežki, 64. turški zem-
ljiški gospodar, 66. prislov, vprašalnica, 67. javen (po
hrvaško), 68. nezdrav, 69. rek, 71. vrsta posode, 73. znak
za kisik, 74. gol, 75. kakor, 76. kakor, 77. svetopisemska
oseba, 79. sorta, vrsta, pust, oster, raskav, 81. bat, tol-
kač, 84. dušik, 85. znak za kalij, 87. 21. črka abecede,
89. 21. črka abecede, 91. naprava, v kateri barvamo,
93. izraz v glasbi, 94. izvleček iz čreslovine, strojilo,
96. konec molitve, 98. moč, 99. del tovarne, vrtljaj, 99 a.
ocena, 100. 5. črka abecede, 101. pripadnik ljudstva, ki
je živelo v Karpath, 103. koralni greben, 105. mesto v
Gani, 106. skobelj, 107. naša reka, 109. vpiši DALOS,
111. plevel, 113. zasteklene odprtine v hiši, 114. segret,
115. mama, 116. tekoča voda (v sklonu), 118. bežita,
tekati — dvojina, 120. prislov, tudi tako, že tako, 121.
grška boginja, šarenica v očesu, 122. drstiti se, 123. jugo-
slovska igra na srečo, 125. del dneva (množina), 127.
isto kot 101., 129. grška pokrajina, 130. kopač, pridelo-
valec soli, 131. pripomoček za pisanje, 133. up, upanje,
135. novica, sporočilo, 137. odprtina v koži, znojnica,
138. naprava za piljenje, 140. kakor, 142. ne (po itali-
jansko), 144. pobček, poba, 145. nasprotno od vojne,
147. 13. črka abecede, 149. povratno osebni zaimsek, 151.
oblika glagola biti, 152. 14. črka abecede, 154. 17. črka
abecede, 156. znak za kalij, 158. 18. črka abecede.

Ondan je mojster Pepe na blagajni dvignil 15.000 din kot nadomestilo za karto K-15. Nekaj časa je žalostno gledal denar, nato pa vzdihnil in dejal: »Zakaj se ta karta ne imenuje K-50?«

»Zakaj naj bi se imenovala K-50?« ga vpraša Miha.

»Zato, da bi dobil 50.000 din, ne pa 15.000 din.«

Metlika se bo počasi spremenila v pravo testo (mesto).

On uživa, kadar je v vinu (kinu).

On je imel v glavi veliko teslo (geslo).

Veseli moški pride v delikateso in gleda prikupno mlado prodajalko.

»Kaj želite, gospod?« ga vpraša prodajalka.

»Želim vas; kupil bom pa deset dek sira.«

Po reformi smo veliko storili za obrezovanje (izobraževanje) odraslih.

Vsako leto se živali prelevijo. Ženske pa se po roki prezmajijo.

Po reformi stojijo pred nami velike zaloge (naloge).

Naša kronika

V času od 1. novembra do 15. decembra so se v podjetju na novo zaposlili:

v obratu Metlika:

Konfekcija: SEDLAR Marica, SVAJGER Milena, VESELIČ Nada, KOČEVAR Marica, CRNIČ Ana, MATJASIČ Ivanka, IVANIŠEVIČ Ana, SIMUNIČ Ljubica, SUŠTARSIČ Anica, MRŠIČ Dragica, MILIČ Darinka, KOLENAC Anica, GASPERIČ Boža, STRUGAR Jožefa in PAVIČ Anica.

Uprava: SOLEN ing. Karolina, PEZDIRC Anton, KRALJ Niko.

v obratu Črnomelj:

ALIJEVIČ Lidija, GIMPELJ Zdenka, KOSELE Jelka, ŠUTEJ Ana, VRTIN Ivanka, BUTALA Milena, SUHOREPEC Marjana, JANKOVIČ Milena, HUDOROVAC Fanika, JAKŠA Jožica in VATOVEC Karlina.

v obratu Mirna peč:

CESAR Marija, PROGAR Ana, LUZAR Boža in KOLENC Milena

v obratu Dobova:

SINKOVEC Pavla.

V omenjenem času so s podjetjem prekinili delovno razmerje naslednji sodelavci:

v obratu Metlika:

NEMANIČ Marija, GRGIČ Marjan, PASIČ Slavica, STAZINSKI Marica, CUNJAK Anica — vsi sporazumno

NEMANIČ Jože — samovoljna zapustitev dela

SUKLJE SONJA — v priučitveni dobi

v obratu Črnomelj:

ALIJEVIČ Lidija, BUTALA Milena — obe v poizkusni dobi

BUTALA Irena — sporazumno

v obratu Dobova:

MOČAN Milena, SINKO Pavla — obema je dalo odpoved podjetje

Stanje na dan 15. decembra 1967 je bilo 1124 delavcev in sicer:

v obratu Metlika: 743 delavcev

v obratu Črnomelj: 180 delavcev

v obratu Mirna peč: 86 delavcev

v obratu Dobova: 115 delavcev

Poročile so se:

v Metliki

Bekelje Zdenka poročena Vrbanek, Hočevar Marija poročena Mušič, Marucelj Jožica poročena Jerele, Priselac Ljubica poročena Fafandjel, Svečenjak Ljubica poročena Milenkovič, Ugrin Dragica poročena Agnič

v Črnomlju:

Meteljko Majda poročena Radosavljevič, Zalec Milena poročena Mali, Grabrijan Romana poročena Andrijačič, Lozar Tončka poročena Palič.

v Mirni peči:

Krevs Jožefa poročena Krevs, Slak Slavka poročena Gorenc.

v Dobovi:

Petrinčič Ana poročena Pilpah, Šetinc Ivana poročena Rožman, Kržan Anica poročena Vogrinc.

Vsem novoporočencem želimo na novi življenjski poti veliko sreče in medsebojnega razumevanja.

Z. H.

Ureja in izdaja uredniški odbor Belokranjske trikotajne industrije
»BETI« — METLIKA

Tiska CP »Delo«, Blasnikova tiskarna v Ljubljani. Tiskano kot rokopis za notranjo uporabo podjetja.